

*Haar verre oom was een verzetsheld, totdat hij een bom verpakt als **sinterklaascadeau** bij een vermeende NSB'er liet bezorgen.*

Van die geschiedenis heeft Marjolijn van Heemstra een meeslepende voorstelling gemaakt.

Vincent Kouters

Kapitein Van Heemstra, een verzetsheld in de Tweede Wereldoorlog, knutselde vlak na de bevrijding een bom in elkaar. Hij verpakte de bom in sinterklaaspapier en liet het pakketje op 5 december afleveren bij de familie Boer. Er vielen twee doden. De sinterklaasmoorden waren tijdenlang voorpaginanieuws.

Het achternietje van de kapitein, Marjolijn van Heemstra, is theatermaker bij het Ro Theater in Rotterdam en maakt nu een persoonlijke, meeslepende voorstelling over haar oom: *Bommenneef*. Ze staat samen op het podium met Ro-acteur Herman Gilis, voor wie dit de laatste voorstelling is voor zijn pensioen – een gegeven dat Van Heemstra handig meeneemt in haar verhaal.

Marjolijn van Heemstra is geen actrice, maar een verhalenverteller. Zoals altijd staat ze daar als zichzelf. Ze legt uit dat haar oom in haar familie altijd een held is gebleven. Het slachtoffer van de bomaanslag was immers een NSB'er tijdens de oorlog. Het was een daad van geoorloofd geweld. Van

Heemstra is geboeid door onze ambivalente verhouding met geweld.

Ze noemt *Bommenneef* grappend de *Soldaat van Oranje* voor de kleine zaal. Ze heeft ook, net als in de succesmusical, een draaischijf aangeschaft: een oud onderstel van een draaimolen, waarop Herman Gilis een tijdje rondjes draait. Leuk, en meer dan dat. Want zoals de musical in feite een dubieuze carroussel is van oorlogsheroïek, blijkt ook kapitein Van Heemstra – in tegenstelling tot wat zijn achterniet van haar ouders leerde – een twijfelachtig sujet. Van Heemstra dook in de krantenarchieven en ontdekte onder meer dat het slachtoffer helemaal geen NSB'er was. En dat de kapitein deel uitmaakte van een terrorismecel die de bestaande orde omver wilde werpen.

Terwijl haar wereldbeeld begint te wankelen, probeert ze samen met Gilis te achterhalen hoe iemand tot zulke daden in staat kan zijn. Gilis spreekt ze aan op zijn 44 jaar ervaring als acteur. Alle grote rollen gespeeld die er zijn. Dan weet je toch onderhand wel hoe de mens in elkaar steekt? Zo makkelijk blijkt het allemaal niet te zijn.

De twee trekken de stekker uit de draaischijf en wat volgt is een moeizame discussie over de onontkoom-

baarheid van geweld en de vraag of een mens te doorgronden is. Een daverende finale met vliegtuigen en knallende motoren levert dat niet op. Wel een fascinerend moreel dilemma en een wereld die niet simpelweg valt op te delen in goed en kwaad.

Bommenneef

Theater
 ★★★★★

Door het Ro Theater, tekst en regie Marjolijn van Heemstra.
 19/2, Ro Theater, Rotterdam.
 T/m 23/4.

Herman Gilis en Marjolijn van Heemstra in *Bommenneef*.

Foto Leo van Velzen

